

Projekt

z dnia

**UCHWAŁA NR/13
RADY MIASTA OPOLA**

z dnia 2013 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Na podstawie art. 7 ust.1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594, poz. 645) oraz art. 44 ust. 1, 2 i art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r. poz. 627, poz. 628, poz. 842) – **RADA MIASTA OPOLA** uchwala, co następuje:

§ 1.

1. Ustanawia się pomnikiem przyrody buka pospolitego *Fagus sylvatica* o pierśnicy 100 cm (obwód pnia 314 cm) i wysokości 21 m, rosnącego na terenie działki nr 46/4, k.m.50, obręb Opole, będącej własnością Uniwersytetu Opolskiego z siedzibą w Opolu przy Pl. Kopernika 11 a.

2. Współrzędne geograficzne umiejscowienia pomnika przyrody są następujące: 17°55'10,30"E 50 °39'44,20" N.

3. Położenie pomnika przyrody określa załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Ustanowienie niniejszego drzewa pomnikiem przyrody ma na celu ochronę tworów przyrody ożywionej, charakteryzujących się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, a także szczególnymi cechami osobniczymi, takimi jak rozmiar i wiek.

§ 3.

W stosunku do pomnika przyrody, o którym mowa w § 1, w ramach ochrony czynnej, ustala się możliwość:

- 1) wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających koronę;
- 2) zabezpieczania ubytków i ran powierzchniowych pnia.

§ 4.

W stosunku do ustanowionego pomnika przyrody, o którym mowa w § 1, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztermowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;

- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5.

Nadzór nad pomnikiem przyrody sprawuje Prezydent Miasta Opola.

§ 6.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Opola.

§ 7.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Opolskiego.

Przewodniczący Rady

Roman Ciasnocha

**Uzasadnienie DO PROJEKTU
UCHWAŁY Nr/13
RADY MIASTA OPOLA
z dnia2013r.**

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zmianami) formami ochrony przyrody są między innymi pomniki przyrody. W myśl art. 40 ww. ustawy, pomnikami przyrody definiuje się **pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.**

Objęcie ochroną prawną buka pospolitego, rosnącego na terenie przy ul. Powstańców Śląskich 22, ma na celu zachowanie szczególnie cennych elementów przyrody. Drzewo posiada okazałą, rozłożystą koronę, a jego obwód pnia jest imponujący. Buk jest wyjątkowym okazem, wśród drzew, występujących na terenie miasta Opola. Zaproponowane do objęcia ochroną prawną drzewo znajduje się na terenie nieruchomości, w granicach obszaru oznaczonego jako 11 U w planie zagospodarowanie przestrzenne „Śródmieście I – Wyspa Pasięka” w Opolu. Założenia tego planu dla ww. terenu są następujące:

1) dopuszcza się następujące przeznaczenia uzupełniające:

a) usługi kultury,

b) usługi oświaty,

c) urządzenia i obiekty towarzyszące w tym sieci infrastruktury technicznej, mała architektura,

d) parkingi i komunikacja wewnętrzna;

2) minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40% powierzchni terenu;

3) maksymalna powierzchnia zabudowy 30% powierzchni terenu;

4) przeznaczenie minimum 20% powierzchni terenu na zieleń urządzoną;

5) urządzenie placu gospodarczego zgodnie z § 5 ust. 2 pkt 16 uchwały;

6) zakaz podziału na działki z wyjątkiem przypadków mających na celu regulację granic między sąsiadującymi nieruchomościami lub powiększenie i łączenie sąsiednich nieruchomości;

7) zakaz lokalizacji budynków;

8) dla obiektów dysharmonizujących oznaczonych na rysunku planu wprowadza się

ograniczenia określone w § 5 ust. 2 pkt 17 uchwały;

9) usytuowanie akcentu architektonicznego zgodnie z rysunkiem planu;

10) obsługa komunikacyjna od terenu 8 KDD poprzez zjazd oznaczony na rysunku planu;

11) ochrona obiektu zabytkowego ujętego w rejestrze zabytków zgodnie z § 6 pkt 1 uchwały;

12) ze względu na położenie w strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej objęcie terenu zasadami ochrony, określonymi w § 6 pkt 5 i pkt 16 uchwały.

Ustalenia planu w zakresie zieleni przewidują jej konserwację, odtwarzanie oraz ochronę pomników przyrody. Na Wyspie Pasieka występuje 16 pomników przyrody, ustanowionych na mocy uchwał Rady Miasta Opola oraz rozporządzenia Wojewody Opolskiego. Buk pospolity proponowany do objęcia ochroną prawną jest obiektem, wyróżniającym się wśród otaczającej go zabudowy wpisanej do rejestru zabytków i podkreśla jej walory estetyczne. Szczególną cechą buka jest okazały obwód pnia- 314 cm, wskazujący na sędziwy wiek drzewa oraz piękna, rozłożysta korona o szczególnej wartości dekoracyjnej. Drzewo jest widoczne na starych zdjęciach przedstawiających Villę Academica po jej wybudowaniu. Buk podkreśla wartość historyczną powyższego obiektu budowlanego. Ustanowienie proponowanego pomnika przyrody przyczyni się do uwydatnienia jego wartości przyrodniczo-dydaktycznej oraz do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i dbałości o przyrodę. Kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody poprzez edukację jest obowiązkiem, wynikającym z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Ponadto uznanie za pomnik przyrody ww. drzewa ma istotne znaczenie w kształtowaniu wizerunku Opola, jako zielonego miasta. Objęcie buka ochroną prawną i otoczenie go szczególną opieką pozwoli na jego zachowanie dla przyszłych pokoleń.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy. W mieście Opolu status pomnika przyrody posiada 27 drzew, w tym 4 sztuki powołane na mocy rozporządzenia Wojewody Opolskiego Nr P/1/2000 z dnia 03.01.2000 r. oraz 23 sztuki ustanowione przez Radę Miasta w 2001 r., 2005 r., 2011 r., 2012r. Podjęcie niniejszej uchwały zwiększy liczbę drzew o statusie pomnika przyrody, które rosną na terenie miasta Opola.

Po dokonaniu wizji terenowej w dniu 04.11.2012 r., wytypowano buka pospolitego do objęcia ochroną prawną. Stwierdzono, że stan zdrowotny drzewa jest dobry. Pień drzewa nie posiada ubytków. Wysokość drzewa wynosi 21 m. Szczególną cechą drzewa jest obwód pnia oraz rozłożysta korona o zasięgu 18 m. Zamiar objęcia ochroną prawną dębu został pozytywnie zaopiniowany przez członków Komisji ds. zieleni miejskiej. Według członków Komisji drzewo spełnia kryteria wskazane w art. 40 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Nie ma aktu wykonawczego do ustawy o ochronie przyrody, który jednoznacznie określałby wielkości obwodów pni poszczególnych gatunków drzew, kwalifikujących je do objęcia ochroną prawną. Celem wytypowania drzew, które można uznać za pomniki przyrody, należy posłużyć się opracowaniami naukowymi i popularno-naukowymi. Są to między innymi następujące opracowania:

a) Ruciński P. 1998. Motywy i kryteria uznawania tworców przyrody za pomniki. Las

Polski, 23:7-10.

b) Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P. 1999. Cedyński Park Krajobrazowy. Operat ochrony ekosystemów leśnych do Planu Ochrony Parku.

Z cytowanych wyżej opracowań wynika, że minimalny obwód buka pospolitego proponowanego do objęcia ochroną prawną w formie pomnika przyrody powinien wynosić 300 cm (według Rucińskiego, 1998) lub 280 cm (według Kujawa-Pawlaczyk J., Pawlaczyk P., 1999). Wymiar pnia przedmiotowego buka przewyższa wartości wymienione w powyższych publikacjach. Kierując się opinią Komisji ds. zieleni miejskiej oraz walorami przyrodniczo-krajobrazowymi drzewa, uznano, że zasługuje ono na status pomnika przyrody.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 627 ze zmianami), objęcie ochroną prawną wskazanego drzewa, jest jednoznaczne z wprowadzeniem różnych zakazów.

Wobec pomnika przyrody wprowadzono następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 6) umieszczania tablic reklamowych

Zakazy te nie dotyczą:

- 1) prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 2) realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
- 3) zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Wprowadzenie zakazów pozwoli na pełniejsze zabezpieczenie przed bezmyślnym niszczeniem cennych walorów przyrodniczych drzewa. Zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zmianami) projekt uchwały powołującej

pomnik przyrody wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. W związku z powyższym niniejszy projekt uchwały został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu.

Niniejsza uchwała nie wywołuje skutków finansowych w budżecie miasta.

Projekt uchwały opracowała:

Małgorzata Rabięga

Naczelnik Wydziału

Ochrony Środowiska i Rolnictwa